

Ärende: VN/30163/2023

Begäran om utlåtande om utkast till kulturpolitisk redogörelse av statsrådet

Vision

Understöder ni den kulturpolitiska redogörelsens vision?

Ja / Nej. Om inte, beskriv eventuella behov av ändringar.

Ja

Eventuella behov av ändringar.

Men språkpolitiska riktlinjer kan ännu stärkas/förtydligas ytterligare.

Mål

Understöder du de fyra målen i den kulturpolitiska redogörelsen?

Ja, målen stämmer överens med min egen åsikt

Om du svarade nej, beskriv kort eventuella ändringsbehov.

1. Ja, kulturen, konsten och kreativa branscherna genererar en betydelsefull vardag, utveckling, välmående, gemenskap, trygghet m.fl.
2. Ja, konst och kulturbranschens innehållskunnande och kulturarbetarna är i en nyckelposition också på landsbygden, men samma kunskande som andra branscher behöver också stärkas i kulturbranschen, såsom information, marknadsföring, försäljning, ekonomi, juridik, förvaltning, hr, pedagogiskt kunskande osv. I kulturbranschens strukturer behöver mer diversitet och mångkulturellt kunskande integreras på de båda inhemska språken. Viktigt att båda språkgrupperna får tillräcklig finansiering.
3. Ja, kultur är för alla och för att konsten och kulturen ska vara inkluderande och skapa gemensamma t.ex. generationsupplevelser behöver den nå ut till fler. Resurser för att nå en sådan attityd behövs. Idag tror inte alla på att konst och kultur är deras basrättighet. Också skolning för att röja hinder så att fler kan delta i konst- och kulturverksamhet behövs.
4. Internationellt inflytande: Viktigt med internationellt men speciellt nordiskt inflytande i båda riktningarna. En konstnär kan behöva turnera internationellt/i Norden för att kunna ha råd att verka

i Finland. Där marknaden är tämligen begränsad ännu. Så det ena hämtar det andra. Då Finland investerar i sitt konstnärliga kunnande och utbildar väl, arbetsmöjligheter skapas hållbart inom konst och kulturbranschen, så kan det kunnandet också exporteras internationellt. Redan nu är finländska proffs inom konst- och kulturbranschen eftertraktade i internationella samarbetsomgångar. Kvalitet och samarbetsförmåga samt nätverk är grunden för internationell framgång.

Åtgärdsförslag

Nedan räknas det upp nio åtgärdspaket. Vilka av åtgärdsförslagen i rapporten anser du vara de viktigaste och mest brådskande att genomföra? Välj först det åtgärdspaket du vill och skriv sedan de åtgärdsförslag som du väljer i fältet nedan. Välj högst fem (5).

Kulturens grund framtidssäkrad

Er egen roll när redogörelsens åtgärder ska genomföras

Hur ser du på din egen roll eller den aktör som du representerar när det gäller genomförandet av åtgärderna i redogörelsen?

Föregående fråga valde vi: 1) Kulturens grund framtidssäkrad, 2) En långsiktig och sektoröverskridande kulturpolitik 3) Samarbete och delaktighet ger kraft 4) Kulturens blomstrande verksamhetsmiljö, 5) Mer kreativitet: kulturen som social och ekonomisk drivkraft.

Vi är med och utvecklar kontinuerligt branschen, dess samarbetsstrukturer, speciellt tillgång till konst och kultur för alla, och med fokus på speciellt tillgång till konst och kultur för barn och unga.

Sammanfattning av dina åsikter

Här kan du skriva eventuella övriga kommentarer om den kulturpolitiska redogörelsen.

Kulturen är en mänsklig rättighet

Alla barn under 18 år har lika rätt till kultur i enlighet med barnkonventionen. Därför ska kommunernas plan för kulturfostran vara en obligatorisk bindande del inom småbarnspedagogik, grundskola och andra stadiet (där det finns) i alla kommuner i Finland. Kommunerna bör se till att planens program når barnen inom båda språkgrupperna. Att tillgängliggöra kulturutbud för barn med olika förutsättningar måste även tillgodoses både regionalt och nationellt. Det behövs strukturerade planer och anpassningar som säkrar mångsidig tillgänglighet och möjliggör att exempelvis även andra än neurotypiska barn nås.

Barnkultur behövs också på svenska

Småbarnspedagogiken ska inbegripa regelbundna, tidiga möten med konst och kultur för att bygga upp individens livslånga relation till kulturen. I Finland har kulturen alltid haft en självklar och nära betydelse som skapare av nationell självförståelse. Den relationen är ändå ingen självklarhet eller automatik utan något som aktivt måste upprätthållas. Barn behöver systematisk och regelbunden tillgång till svensk- eller finskspråkiga konstpedagoger inom småbarnspedagogiken, liksom i grundskolan och på andra stadiet. Verksamheten borde i framtiden utvecklas ytterligare eftersom

framtidens finländare i allt högre grad behöver lära sig förmågor inom flexibelt tänkande och innovation, vilket arbete med konst och kultur bevisligen enligt forskningsresultaten främjar. Systematiska och regelbundna kulturinsatser behövs särskilt för tonåringarna. Konsttestarna behöver befästas som en nationell modell för ungdomars ökade delaktighet i konst- och kulturlivet, även på svenska. Man bör bygga vidare på modeller som fungerar och använda samlad data och kunskap för utvecklandet av nya. Långsiktigt strategiskt arbete bör prioriteras och verkställas.

Familjer som pga socioekonomisk ställning behandlas ojämnt när det gäller fritidsverksamhet behöver stödjas. Finlandsmodellen för hobbyer ska, koordinerad av kommunerna, erbjuda tillgänglig konst och kulturhobby som fritidsverksamhet för att sänka tröskeln för deltagande och skapa delaktighet. Modellen borde utvecklas till att bygga enhetliga lärostigar även till grundläggande konstundervisning och annan konstpedagogik på respektive ort. En svag ekonomi får inte vara ett hinder för inklusion då alla barn har rätt till konstskapande och kulturupplevelser. Tillgängligheten är även en viktig aspekt. Även icke neurotypiska barns deltagande bör tillgodoses genom anpassningar och planering. Hobbymodellen kan uppmuntra tvåspråkiga innehåll för att sporra till möten över språkgränserna. Strategier för detta vore önskvärda att utveckla.

Bygg hållbara strukturer

Svenskspråkiga strukturer inom barnkulturfältet behöver stöttas i Finland. Ministeriet bär ansvar för att sporra hela fältet så att kulturlivet utvecklas också på svenska. Här spelar även kommunernas agerande en viktig roll. En bättre intressebevakning för att trygga de svenskspråkiga tjänsterna borde byggas inom landets kommuner, barnkulturcenter och -organisationer på fria fältet. Förvaltningen av svenskspråkiga strukturer kan ske både inom finskspråkiga förbundsstrukturer och i egen svenskspråkig intressebevakningsstruktur, som byggs upp över tid, och som handhar den svenskspråkiga barnkulturens kvalitetsutveckling. Det finns inte en motsättning mellan svenskan och finskan eller mellan svenskan och andra språk. Att arbeta för svenskan betyder inte att man motarbetar andra språk, tvärtom.

Kulturtjänster och -service ska produceras på båda nationalspråken finska och svenska, så att lagstadgade tjänster erbjuds. Svenskspråkiga innehåll ska finnas jämsides med de finska och därtill behövs mångspråkig verksamhet. I nuläget får svenskspråkiga invånare färre tjänster och innehåll på sitt modersmål, trots att de betalar samma skatter och har samma språkliga rättigheter enligt lagen.

För att strukturerna ska bli jämlika behöver kulturpolitisk forskning om barn- och ungdomskultur bedrivas ur ett språkligt perspektiv, och språkspecificerad kulturstatistik uppföljas systematiskt över hela kulturfältet.

Våra nationalspråk är jämlika

Svenskan är ett nationalspråk i Finland, men råkar ofta i underläge och behöver därför stödjas. Ansvar för att även det svenska barnkulturfältet i Finland stärks ligger hos undervisnings- och kulturministeriet. Ministeriet kan genom skärpta kriterier för verksamhetsbidrag och bättre uppföljning och sanktioner se till att barn som bor på svenskspråkiga språköar eller är i minoritetsställning inte blir utan kulturtjänster. Tvåspråkiga kommuner behöver stöd och resurser för att nå ut till sin språkminoritet, både till den finsk- och den svenskspråkiga befolkningen eller till den samiska minoriteten inom samernas hembygdsområde.

Undervisnings- och kulturministeriet bär ansvar för utvecklingen av svenskspråkig utbildning och kultur. Nationella ärenden på kulturens område ska återspegla landets tvåspråkighet och man bör alltid tillhandahålla information även på svenska utan fördröjning. Även en kulturpolitisk redogörelse borde sändas på remissrunda till två- och svenskspråkiga förbund och organisationer med översatt utkast och erbjuda tillräcklig tid för att utlåtanden ska kunna ges. Redogörelsen ska inkludera avsnitt om de statliga insatser som riktas till de tvåspråkiga kommunerna och svenskspråkiga kulturfältet för att trygga rätten till bastjänster inom konst och kultur på det egna modersmålet, med hänvisning till den nationella språkstrategin.

Andersson Pamela
Västnyländska kultursamfundet r.f.